

Järva Valla Leht

jarvavald.ee

NR 3 (173)

VEEBRUAR 2026

ILMUB KAKS KORDA KUUS

Laureaadid panid okupatsiooniaja absurdi raamatusse

Järva valla 49. A. H. Tammsaare kirjanduspreemia võitsid Indrek Koff ja Olena London graafilise romaaniga „Ära oota midagi“. „...või kui, siis natuke,“ kirjutas Koff lugejatele preemiaga pärjatud raamatusse mälestuseks.

Peamiselt tõlkija ja lastekirjanikuna tuntud Koff kirjutas seekord läbi lapse silmade täiskasvanutele. Lugu räägib tema

vanaisast. „Ma olen oma vanaisast mõelnud põhimõtteliselt kogu elu. Ta suri, kui olin üheksa-aastane, kuid suhtlen temaga mõtteis siiani, küsin mõnikord tema käest nõu ja igatsen teda,“ rääkis Indrek Koff põhjusest, miks ta selle raamatu kirjutas.

Olena London on päriselt olemas. Ta on ukrainlanna, kes põgenes sõja puhkedes esmalt Poola ja elab nüüd Saksamaal. Silmast silma on Koff temaga kohtunud vaid korra, aga Olena pildid läksid talle väga korda. Mõte oli teha midagi koos. „Mõnda aega ei tulnud lähte-

punkti, et millest siis. Tõuke andis Olena, öeldes, et praeguses ajas, kui tema riiki ähvardab täielik okupatsioon ja me mõlemad teame, mida see tähendab, võiksime teha midagi okupatsiooni teemadel. Siis käis mul peas plöks. Mõistsin, et me vanaisaga elasime mõlemad okupatsiooniajal, tema kauem, mina vähem. Nii leidsin võtme, et saan rääkida sellest ajast oma lapsepõlve ja ühtlasi vanaisa kaudu,“ rääkis Koff. Alguses oli tekst, millega haakudes valmisid Olenal sügevõitu pildid. „Tema näeb nõukogude aega ennekõike traagiliselt. Minu tekstis on küllaltki palju ka huumorit ehk tekst muudab pildid pisut helgemaks.“

Olulist rolli mängis raamatu juures ka kujundaja Dan Mikkin, kellega koos valiti välja osad, mis just kui nõudsid käsikirjalist esitlust. Need tekstid kirjutas Koff oma käega.

Viimase kümne-viieteistkümne aasta jooksul on Koff aeg-ajalt kuulnud ka sedasorti nostalgiat, et nõukogude ajal me elasime paremini, unustatakse, kui absurdne ja totter see kõik oli. Ka see sundis teda seda raamatut kirjutama. „Tahtsin selle aja enda ja ka teiste jaoks lahti mõtestada,“ ütles Koff.

Sel aastal oli nominentide seas teisi, kes kirjutasid oma vanavanematest. Näiteks Kairi Look. Kui tähtis on eelnevaid põlvi meenutada? „Ühest küljest on see väga oluline, teisest küljest – meil pole pääsu. Oleme nii või teisiti nendega seotud. See on mingis mõttes sund – me peame nende peale mõtlema. Tean inimesi, kes lülitavad oma mineviku välja, kuid see jääb omamoodi painama. See on asi, mis tuleb ära teha,“ ütles Koff ja kinnitas, et lapsepõlv oli tal helge.

„Väga palju nalja sai, kõik oligi väga vahva. Aga selle kõige kõrval

Järva valla 49. A. H. Tammsaare kirjanduspreemia nominendid

- Reeli Reinaus „Hiietantsijad“
- Kristi Küppar „Viimane lusikas“
- Kairi Look „Tantsi tolm põrandast“
- Andrus Kasemaa „Minu kangelased“
- Mika Keränen „Saunarahu“
- Aliis Aalmann „Kes aias“
- Maarja Vaino „Viivi Luige elujõu poeetika“
- Mari-Liis Mürsepp „Keegi hingab“

oli ka jälg ajastu. Tekib selline dissonants.“

Žürii liige Annela Ojaste tõdes, et lugedes Indrek Koffi ja Olena Londoni raamatut, valdas teda äratundmine. „Enda lapsepõlve sarnased situatsioonid ja elukeskkond jooksid nagu filmilindil paralleelselt kaasa. Koff on mõnusa kerget huumoriga välja toonud ajastu absurduse ja inimeste elude traagika selles ajastus. Olena Londoni joonistused, eriti värvid, lisavad sõnadele emotsionaalsust ja tunnetele, mis lugedes tekivad, sügavust. Sõna ja pilt selles raamatus on lahutamatu,“ ütles Ojaste.

Žürii liikme Brit Keskra meelest on Tammsaare kirjanduspreemia pälvinud romaan üks ägedaima ülesehitusega teos, mis 2025. aastal ilmus.

„Just kui raamat, just kui koomiks, just kui luulekogu, just kui pildiraamat. Vana lugu tuleviku formaadis,“ ütles ta. „Olgugi et mul puudub kõnealuse ajastuga kokkupuude, olin sellest raamatust võlutud. Mi-

dagi täiesti teistsugust (vormi poolest) ja samas tuttavat (lugu nõukogude ajastust). Teema on küll väheke sünge, kuid illustratsioonide värvipalett muudab loo elavamaks ning mõneti rõõmsamaks. Teksti ja illustratsioonide tasakaal on nii hästi paigas, et üks ilma teiseta poleks enam õige – pool jääks automaatselt puudu. See poleks lihtsalt enam see.“

49. kirjanduspreemia žüriisse kuulusid Eleri Kang – Järva valla raamatukogu direktor, Reelika Räim – SA A. H. Tammsaare Muuseum

Vargamäel juhataja, Kaja Leidtorp – Ahula ja Albu raamatukoguhoidja, Arlet Palmiste – Piibe teatri asutaja, Arnika Tegelman – Järva vallavalitsuse avalike suhete peaspetsialist, Karmen Velitschinsky – Eesti lastekirjanduse keskuse raamatukogu juhataja, Brit Keskra – raamatublogija, Annela Ojaste – Põltsamaa ühisgümnaasiumi direktor, Allika Jüris – Eesti piimandusmuuseumi peavarahoidja.

2000-eurose preemiaga käib kaasas ka purk õuna-pohlamoosi (sel aastal koguni kaks), Tammsaare lemmikut, mille keetis Rebase õunatalu perenaine Piia Tiigemäe. Õunad on muidugi tema oma aiast, aga pohli käis ta korjamas Kõrvemaa veerel Lohala rabas, nii et moos on sajaprotsendiliselt kohalik.

Järva vald sai toetust jäätmejaama rajamiseks

Keskonnainvesteeringute keskus (KIK) toetas 7,4 miljoni euroga 11 kohaliku omavalitsuse jäätmetaristu projekti, mis aitavad kaasa paremale jäätmete liigiti kogumisele. Toetust said Narva ja Sillamäe linn ning Järva, Jõhvi, Mulgi, Märjamaa, Setomaa, Tartu, Tori, Valga ja Viljandi vald. Taotluseid saab esitada kuni märtsi lõpuni või eelarve ammendumiseni.

„Hakkame Eestis samm-sammult üle minema uuele jäät-

mekorraldusele. Eesmärk on, et jäätmed ei läheks põletusahju või prügimäele, vaid jõuaksid materjalina Eesti tööstusesse. Selleks tuleb inimestele luua mugavamad võimalused jäätmete üleandmiseks," lausus taristuminister Kuldar Leis. „16 omavalitsust parandab juba riigi toel oma jäätmetaristut ning julgustan ka teisi: vaadake üle, mis teie piirkonnas vajab parandamist ja taotlege avatud toetust.“

KIK-i ringmajanduse ja ressursisäästu valdkonnajuhi Sirli Vaksmani sõnul muudavad viis uut jäätmejaama ja avalikud kogumiskohad jäätmete äraandmise elanikele oluliselt lihtsamaks, sest neid saab edaspidi loovutada kodu lähedal. „Kohaliku omavalitsuse jaoks annab jäätmetaristu arendamine võimaluse pakkuda kogukonnale paremat teenust, hoida kokku kulusid ning luua puhtam elukeskkond.“

Järva vald sai 98 798 eurot

toetust, et luua Aravetele uus jäätmejaam. Ala asfalteeritakse, piiratakse aiaga, varustatakse vajaliku valgustuse ja tehnikaga, paigaldatakse konteinerid ja moodulhoone.

Jäätmete liigiti kogumise taristu arendamise toetus on hetkel avatud. Taotluseid oodatakse kuni 31. märtsini 2026 või eelarve ammendumiseni, et projektid saaks ellu viiud veel praeguse EL-i rahastusperioodi sees. Toetust saab küsida näiteks

jäätmejaamade rajamiseks või rekonstrueerimiseks, liigiti kogumise mahutite soetamiseks, avalike kogumispunktide rajamiseks, biojäätmete käitlusvõimekuse loomiseks ja digitaalsete lahenduste väljatöötamiseks. Toetust saavad küsida kohalikud omavalitsused, selle hallatavad asutused, omavalitsusliidud, koostööorganisatsioonid ja kohaliku omavalitsuse äriühingud. Rohkem infot leiab KIK-i kodulehelt.

Kokku on jäätmetaristu arendamiseks toetust saanud 16 kohalikku omavalitsust ligi 9,3 miljoni euro ulatuses, lisaks eelmainitutele ka Viru-Nigula, Elva, Raasiku, Võru ja Kanepi vallad. Kõikide toetust saanud projektidega saab tutvuda KIK-i kodulehel.

Toetust antakse Euroopa liidu ühtekuuluvusfondi vahenditest ja toetuse töötas välja kliimaministeerium koos keskkonnanvesteeringute keskusega.

Hajaasustuse programm on avatud

2. veebruaril avati hajaasustuse programmi 2026. aasta taotlusvoor, mis aitab parandada maapiirkondade elutingimusi ja toetada püsivat maal elamist. Taotlusi saab esitada 2. aprillini 2026.

Hajaasustuste programmi kaudu rahastatud toetuse abil on võimalik välja ehitada majapidamiste veevarustus- ja kanalisatsioonisüsteemid, juurdepääsutee või autonoomsed elektrisüsteemid (juhuks, kui majapidamine ei ole liitunud elektrivõrguga). Projektiote realiseerimisse panustavad võrdselt nii riik, kohalik omavalitsus kui ka taotleja.

Toetatavad tegevused:

- majapidamises joogivee kättesaadavuse tagamine,
- elamu heitvee nõuetekohase kanaliseerimist tagava süsteemi rajamine,
- aasta ringi ligipääsetava juurdepääsutee rajamine,
- leibkonna vajaduste

le vastava autonoomse elektrisüsteemi rajamine (tingimusel, et majapidamine ei ole liitunud elektrivõrguga).

Programmi tingimused:

Taotleja alaline elukoht on taotluse esitamise aasta 1. jaanuarist hajaasustusega maapiirkonnas asuv majapidamine.

Taotleja elukoht on rahvastikuregistri andmete kohaselt katkematult taotluse esitamise aasta 1. jaanuarist majapidamine, millele projektiga toetust taotletakse.

Taotlejal ei tohi olla riiklike maksude osas maksuvõlga, välja arvatud juhul, kui see on ajatatud.

Projektil võib olla ka kaastaotleja(id). Kaastaotlejale kehtivad samad tingimused nagu taotlejalegi.

Taotluse esitamise päeval
peab eelmise toetuse kasutamise
aruanne olema kohaliku omava-

litsuse poolt kinnitatud.

Projekti ajalise kestuse arvestus algab toetuslepingu sõlmimisest ning projekti elluviimine peab olema lõppenud 31. oktoobriks 2026.

Taotleja ja kaastaotleja oma- ja kaasfinantseering peavad kokku moodustama vähemalt 33% projekti abikõlblikest kuludest.

Toetust on võimalik taotleda kohalikust omavalitsusest, kes pakub taotlejale ka vajalikku informatsiooni meetme tingimuste kohta.

Taotlused saata e-posti aadressile: info@jarvavald.ee

Rohkem infot valla kodulehelt: <https://jarvavald.ee/keskkond-ehitus-ja-teed/asjaajamine-ja-dokumendid/hajaasustuse-programm/>

Lisainformatsioon:
Järva valla hanke- ja keskkonnaspetsialist Marko Mitt (5192 0267, marko.mitt@jarvavald.ee)

Kodanikuühiskonna suursündmuste taotlusvoor ootab taotlusi

KÜSK (Kodanikuühiskonna Sihtkapital) on avanud kodanikuühiskonna suursündmuste toetusvooru, mille eesmärk on toetada üle-eestiliste kodanikuühiskonna suursündmuste algatamist ja jätkumist. Toetus on suunatud sündmustele, mis toovad kokku erinevaid vabaihendusi, suurendavad elanike osalust ning aitavad tõsta kodanikuühiskonna nähtavust ja mõju.

Toetust saavad taotleda mitmetulundusühingud ja sihtasutused, kes tegutsevad avalikes huvides ja on olnud registris vähemalt ühe aasta. Toetata-
vad sündmused peavad olema avalikud, osalejatele tasuta, toimuma Eestis ning tooma kokku vähemalt tuhat osalejat.

Taotlusi saab esitada toetus-
te menetlemise infosüsteemis
(TMS) KÜSK-i kehtival taot-
lusvormil alates 15. detsembrist

2025 kuni 31. oktoobrini 2026.

Toetusvooru eelarve on 150 000 eurot ning ühe taotluse maksimaalne toetussumma kuni 25 000 eurot. Vaata tingimuste kohta lähemalt siseministri määrusest nr 37 „Kodanikuühiskonna suursündmuste toetuse andmise tingimused ja kord“.

Taotlusi hinnatakse sündmuse vajalikkuse ja mõju, taotleja võimekuse, tegevuste läbimõelduse ning meeskonna pädevuse alusel.

Loe toetusvoorud kohta lähemalt KÜSK-i kodulehelt siit: www.kysk.ee/taotlejale/toetus-vabauhendustele/taotlus-voorud/su25/.

Antropoloogid uurivad Järvamaal inimeste suhtumist tuuleenergia arendamisse

Alates jaanuari keskpaigast on Järvemaal liikvel antropoloogia keskuse spetsialistid, kes uurivad kohalike inimeste meelsust nende kodukandis tuuleenergia arendamise kohta.

Tuuleparkide kogukonna-uuringu jaoks intervjueeritakse neil päevil nii Järva- kui ka Viljandimaal kohalikke inimesi, kelle elu- või tegutsemiskoht on tuuleparkide mõju-
alas. „Meid huvitavad kohalike elanike hoiakud ja nägemus piirkonna arengust, nende suhtumine taastuvenergiasse ja meelsus seoses tuuleparkide arendamisega nende piirkonnas. Meie eesmärk ei ole

kedagi milleski ümber veenda
või mingeid lahendusi õigus
tada, vaid leiame, et suurte
kogukondlike muutuste ellu-
kutsumise juures on võtmeroll
sellel, et ka kohalike inimeste
ootustega oleks arvestatud,“
sõnas antropoloogia keskuse
juht Liina Maria Lepik.

Intervjuude käigus kogutud teadmisi jagatakse nii tuuleenergia arendaja Vindr Balticuga, vallavalitsusega kui ka laiemal avalikkusega. Kogutud tagasisidet kasutatakse selleks, et parimal viisil viia kokku soodne energia, ettevõtlus, inimeste huvid ja soovid.

Järvamaal tegutsevad antropoloogid jaanuaris ja veeb-

ruaris. Oma sõna on oodatud sekka ütlema Järva ja Türi valla elanikud, sest arendusprojekt puudutab just nende kodu-
kanti. Paralleelselt on sarnased kaasamistegevused toimumas ka Viljandimaal ning hiljem ka Harjumaal Lääne-Harju val-
las. Kõik, kelle kodukoht on eelnimetatud piirkondades ja kes soovivad sel teemal oma
seisukohti avaldada, palutakse registreeruda aadressil uuring@antropoloogia.ee või vormi
kaudu: <https://docs.google.com/forms/d/e/1FAIpQLSeEywteXo3EkEGXNyR4n8UObcO-iSvjuoVR2MYamkv-13GX7A/viewform>. Intervjueeritavate anonüümsus tagatakse.

**Hajaasustuse
programm 2026**

**Avalduse esitamise aeg
2. veebruar - 2. aprill 2026**

Täiendav teave: Marko Mitt, hanke- ja
keskkonnaspetsialist, 51920267,
marko.mitt@jarvavald.ee

Taotlused esitada: info@jarvavald.ee

Järva-Jaani raamatukoguhoidjad Ilme Murumaa ja Tiiu Hallimäe

Raamatukogu tuli lastele lähemale

KRISTI KIRSS

„Me oleme jõudnud uude koju,“ ütles eesti kirjanduse pidunädala avapäeval, 26. jaanuaril Järva vallaraamatukogu direktor Eleri Kang Järva-Jaani raamatukogu kohta. Raamatukogu on olnud suletud viimased kaks kuud ning asub nüüdsest Järva-Jaani koolimaja ruumides, omades eraldi sissepääsu.

„Meil olid omad hirmud Järva-Jaani alevi keskpäigast aleviäärde kolimisega, aga siin me nüüd oleme. Ma usun, et meil saab siin tore olema. Kindlasti saame lugejateks juurde palju lapsi ja ma usun, et ka täiskasvanud leiavad uue tee siia raamatukokku,“ ütles Kang. Enne kolimist kuulis ta palju kurtmist asukoha vahetuse üle, kuid juba on tulnud ka mitmeid häid sõnumeid. „Oleme kuulnud palju rõõmu nendelt, kes elavad siin kortermajades – tulime neile lähemale. Alati on igas asjas midagi head,“ lisas Kang.

Kang vabandas nende ees, keda viimased kaks kuud on

mõjutanud. Loodeti raamatukogu varem avada, aga kolimisele ja ruumide korrastamisele kulus oodatust rohkem aega. Samas kiitis ta uute ruumide avarust ja valgusküllasust. Kuna kolimisega anti raamatukogust toallilid ära, oli asjaosalistel kingituseks saadud potililled üle väga hea meel. „See on nii tore, saab kohe hubasust juurde,“ rõõmustas Kang.

Kang tänas kõiki, kes protsessis kaasa löid: Järva vallavalitsus, Jõgeva Ehitus, Järva Teenused ja teised. „Järva Teenused on igatpidi abiks olnud – nemad juhatasid siin, et ehitajad teaksid, mida teha. Järva Teenuste mehed on tassinud raamatukaste ja riuleid, pannud mööblit kokku ja silte seinale. Suurepärane koostöö on olnud,“ kiitis Kang.

Kolimisega kaasnes ka üks suur muutus. Pikaajaline raamatukoguhoidja Merike Kanarbik läks väljateenitud pensionile. Kanarbik tegi pühendunult tööd pea 50 aastat. Kang kutsus Kanarbikku kolleegidele külla, kas või niisama lobisema, sest

raamatukoguhoidja töö osaks on ka jutustamine. Raamatukoguhoidja on keegi, kes kuulab ära külastajate mured, jagab häid soovitusi ning on igati inimestele olemas. Järva-Jaani raamatukoguhoidjateks on Ilme Murumaa ja Tiiu Hallimäe.

Järva valla abivallavanem Getter Klaas rõhutas raamatukogu tähtsust just lastele ja noortele. „Minu armastus raamatute vastu sai alguse just raamatukogust. See, kui sa oled soojades ruumides raamatukogutöötaja poolt oodatud, istud lapsena vaibal ja näed neid värvilisi raamatuid – nii tekibki tahtmine ja uudishimu. Sellepärast mulle väga meeldib, et raamatukogu on koolile lähedal. Siit võiks välja kasvada palju toredaid projekte, mida te saate koos ette võtta,“ ütles Klaas.

Avamisel jagas muljeid ka Järva-Jaani raamatuklubi liige Anne Rosenberg, kellel oli kaasa veel teisigi liikmeid. „Õeldakse küll, et ruutmeetrid on vähem kui eelmises, aga mulle tundub, et siin on vähemalt

kümme ruutmeetrit rohkem,“ viitas Rosenberg ruumide avarusele. Tema sõnul soojendas eelmisi ruume lõunapäike, mis tõstis toatemperatuuri suvisel ajal liiga kõrgeks, siin aga särab hommikupäike. Ja nii on palju parem.

„Mulle meeldib hirmsasti see, et see aknaalune on vaba – seal saab kõndida. Kuidagi mõnus on siia tulla. Mul oli väike eelarvamus, et näis, mida nad siin nüüd tegid, aga see, mida ma siia maani olen näinud, on kõik väga tore,“ rõõmustas Rosenberg. Ta kiitis raamatuklubi nimel raamatukogutöötajaid ka vastutuleliku suhtumise ja heade soovitude eest.

Järva-Jaani raamatukogu on avatud esmaspäeval, teisipäeval, neljapäeval ja reedel kella 9-st 17-ni ning kolmapäeval kella 10-st 18-ni. Kuu viimane reede on sisetööpäev, raamatukogu on sel päeval külastajatele suletud. Raamatukogul on tagastuskast. Lisainfot Järva vallaraamatukogu kohta saab siit: www.jarva-raamat.ee.

Eesti Vabariik
108 JÄRVA VALLAS

18. veebruaril

Kell 18 Imavere rahvamajas Eesti Vabariigi 108. aastapäeva kontsertaktus
Stipendiume jagab Imavere Nutikate Laste Fond, esinevad Pillerpäkad ja kodutütred, Männiste Perebänd

19. veebruaril

Kell 18 Koeru kultuurimajas Eesti Vabariigi 108. aastapäeva kontsert
Esinevad Koeru isetegevuslased

20. veebruaril

Kell 18 Päinurme rahvamajas Eesti Vabariigi 108. aastapäeva kontsertaktus
Järva valla aasta teo auhinna ja teiste tunnustuste üleandmine, esinevad Duo Sumin koosseisus Liana Zeigo ja Ragnar Häide Meeleolutekste loeb Natali Väli

20. veebruaril

Kell 19 Järva-Jaani kultuurimajas Eesti Vabariigi 108. aastapäeva kontsert
Esinevad Järva-Jaani isetegevuslased ja Tihvan Big Band

24. veebruaril

Kell 14 Albu mõisas Eesti Vabariigi 108. aastapäeva kontsert
Esinevad Kristina Ruder ja Tarmo Selter

Kell 7.26 Koeru teeninduskeskuse ees riigilipu heiskamine, järgneb kogukondlik pidupäeva hommikusöök Koeru kultuurimajas, Koeru kogukond tunnustab 2025. aastal silma paistnud inimesi ja ettevõtmisi

Kell 10 Koeru kirikus Eesti Vabariigi 108. aastapäeva palvus, lilled ja küünalde asetamine Vabadussõjas langenute ausambale

Kell 11 Järva-Peetri kirikus Eesti Vabariigi 108. aastapäeva palvus, lilled ja küünalde asetamine Vabadussõjas langenute ausambale

Kell 11 Järva-Jaani kirikus Eesti Vabariigi 108. aastapäeva jumalateenistus, protsessioon Vabadussõjas langenute ausamba juurde, lilled ja küünalde asetamine ausambale

Kell 12 Müüsleri Vabadussõjas langenute ausamba juures lilled ja küünalde asetamine ausambale, avatud on kogukonnakohvik

Kell 12 Ambla Maarja kirikus Eesti Vabariigi 108. aastapäeva palvus, järgneb lilled ja küünalde asetamine Vabadussõjas langenute ausambale

Kell 13 Järva-Madise kirikus Eesti Vabariigi 108. aastapäeva palvus, järgneb lilled ja küünalde asetamine Vabadussõjas langenute ausambale

Vargamäe näitus kutsub endale otsa vaatama

KRISTI KIRSS

28. jaanuaril avasid kunstnik Kelli Gedvil ja kirjanik Maarja-Liis Mölder Vargamäel vaimse tervise teemalise ühisnäituse „Poodu majas nööri. Üles Vargamäele“. Avamisõhtul kõneles eestlaste töönnest psühholoog Tiina Saar-Veelmaa.

Eelmisel aastal käisid näituse loojad Vargamäel salvestamas lühikesi klippe, kus eesti inimesed rääkisid päris lugusid oma vaimse tervise muredest. Need klipid on üks osa näitusest. Kõrvaklappidest kostvad lood on isiklikud ja sügavad. „Oleme Eestis päris palju edasi liikunud, sest enam ei ole nii, et oi, sa käid psühholoogi juures. See ei ole enam nii suur tabu. On aga siiski asju, millest inimestel on raske rääkida,“ ütles kirjanik Maarja-Liis Mölder.

Kirjanduslikul näitusel põimuvad luule, kunst ja eesti inimeste isiklikud läbielamised tervikuks, mida raamib Anton Hansen Tammsaare „Tõde ja õigus“. Kui depressioon, läbipõlemine või painavaks muutunud üksildustunne ei kao kraave kaevates ja soosildu ehitades, on teist inimest appi vaja. Mölder ja Gedvil vastavad sajandivanuse tüviteksti tegelastele ja teemadele omaenda pliitsi-pintsli ning teravate küsimustega.

Heida mure kaevu

Interaktiivne murekaev ja koostöö vaimse tervise spetsialistidega pakuvad külastajatele kunstielamuse kõrval ka praktilist tuge. „See on murekaev

ja sinna saab inimene kirjutada oma raskuse südamele ära. See töötab QR-koodiga telefoni abil,“ selgitas Mölder. Kui mure on kirjutatud, tuleb kaevu üks laevuke/ümbrikuke juurde. Just kui saaks oma koorma ära panna nii sümbolises kui ka praktilises mõttes. Koostööd tehakse ka lahendus.net vabatahtlike, Tallinna ja Tartu koolide psühholoogidega, kes on valmis tasuta tagasisidet andma. Kaevu

mureümbrikku heites saab sellele lisada linnukese, et soovid tagasisidet. Kuskile info lekkima ei lähe, seda loevad ainult asjaosalised.

Näituse idee tekkis üle kahe aasta tagasi ja kaks naist hakkasid tegema koostööd. Kunstnik Kelli Gedvil luges romaani uuesti läbi ning sai aru, et tegemist on eluliste teemadega ja paljud probleemid on endiselt olemas. Näitus koosneb seitsmest

maalist, mis on inspireeritud peamiselt „Tõe ja õiguse“ I ja II osast. Oma maalidega on Gedvil tõmmanud erinevaid paralleele, näiteks linna- ja maamaastiku vahel. „See on nii tore, kuidas need maalid hakkavad siin teistmoodi tööle,“ rõõmustas Gedvil. Sama näitus oli enne Vargamäele jõudmist Tallinnas ja hoopis teistsuguses ruumis. „Mul on tunne, nagu see näitus oleks koju jõudnud. Selline mõnus soe tunne on nende eksponaatide pärast,“ ütles Mölder.

Vaata peeglis

Kuna Gedvili maalid on juba raamis, siis Mölder ei tahtnud oma tekste raamida. „Tekkis peegli formaadi idee, sest eks need asjad, mis teevad südame raskeks või millega me maadleme, on ju tihti peale sellised, et

kohtume nendega siis, kui me iseendale otsa vaatame,“ lisas Mölder. Peeglitele on UV-tindiga kantud tekstid, mis aktiveeruvad alles siis, kui peeglile lähedale astuda.

ANDRESELE
(ÜKS KÜSIMUS KUI TOHIB)
MIS SEE KÜLL ON
ET ME EESTLASED
KA VARGAMÄELT
ALLA TULNUNA
OSKAME ELADA
VIST AINULT
TALUDES

See on üks tekst peegilt, mis mängib sõnaga taludes. Kas taluhoone või taluma?

Mölder juhtis tähelepanu, et sageli ei teata, milliste muredega vaevlevad sõbrad või töökaaslased. „Kui ei süvene, siis ei pruugi üldsegi teada, millega ta võitleb või kuidas tal läheb. Peas ja südames mõtlesin, et tahaks peegli formaadiga edasi anda seda, et me peame minema piisavalt ligidale, et üldse näha, mis seal on või iseendale piisavalt ligidale, et enda sisse näha.“

Vestlus töönnest

Näituse avapäeval rääkis tööõnne teemadel Tiina Saar-Veelmaa, kes on teemat uurinud 24 aastat. Tööd tehes on oluline hoida inimesi läbi põlemast ning samas tagada ka organisatsiooni eesmärkide täitmine. Tööõnn ei

sõltu vanusest. „Sellist asja ei ole nagu parim enne. Ükskõik, kus me oma elukaarel oleme, meil on õigus tunda ennast väärtuslikuna ja olulisena,“ ütles Saar-Veelmaa.

Tööõnne spetsialist rääkis, et enamik inimesi sooviks kuldkalakeselt juurde tellida aega. Paljudele inimestele tundub, et kogu aeg on tempo peal ja tuleb jõuga arvutikaas sulgeda, sest töö ei lõpe iial. „Kurdetakse ka selle üle, et pole aega piisavalt süveneda. Pole aega kolleegiga omavahelisi vestlusi pidada. Mingid tähtajad, üks asi ajab teist taga, vahel kaob üldse see oluline siht ära, et mis asja me siin koos ajame,“ rääkis Saar-Veelmaa.

Kui suudetaks inimestele tagada see, mida nad igatsevad tööl kogeda, vastabki see tööõnne definitsioonile. See võib

olla seotud keskkonnaga, suhetega, sihiga jne. Teine definitsioon on isiklikum. Igaüks võiks endalt küsida, millal olin motiveeritud ning tegin asju õhinal ja elevil olles.

Nii tööl kui ka isiklikus elus. „See seisund on huvitav. Mis juhtub meiega, kui meil on hea olla, kui me oleme õhinas,“ ütles Saar-Veelmaa. Tööõnne uurija sõnul on see inimese loomulik seisund. Kui pinget on aga peal, võib see kaasa tuua arusaamatusi, ärrituvust, hajameelsust ja endast välja minemist.

Kirjanduslik jooga üllatas osalejaid

KRISTI KIRSS

Juba teist aastat järjest toimub eesti kirjanduse pidunädal kirjanuslik jooga. See on joogatund, kuhu põimin vahele Tammsaare tsitaate inimeseks olemisest, joogast ja ühiskonnast. Joogatajate käest tagasisidet uurides sain ühese vastuse: valitud tsitaadid sobisid tunni olemusega kokku. Ning kõik olid üllatunud. Eeldati midagi muud, kui kogeti.

Minu käest küsiti palju, mis tund see on. Peamiselt selleks, et enamik inimesi asetab Tammsaare ja „Tõe ja õiguse“ vahele võrdusmärgi ning on teinud oma peas järelduse, et selline see kirjanik siis ongi. Tegelikult peitub Tammsaares palju

rohkem. Veel mõned aastad tagasi töötasin A. H. Tammsaare muuseumis Vargamäel ja alles seal hakkasin lugema kirjaniku artikleid. Tegin suure avastuse: ta on kirjutanud kõigest. Pole ühtegi teemat, mis meil on täna ja millest Tammsaare poleks kirjutanud. Kas pole huvitav? Peaksite just kui muutunud olema. Tegelikult aga võib tehnoloogia küll arenenud olla, kuid midagi väga sügavat on jäänud muutmatuks.

„Ajad on teised, inimesed endised.“ – A. H. Tammsaare

Pärast tundi uurisin joogatajate käest tagasisidet ning lubasin tagada anonüümsuse, sest jooga puudutab inimesi sügavuti ning minu roll on seda sügavust hoida. „Joogatund

pakkus elamuslikku rännakut Tammsaare radadele. Mida ma esialgu arvasin, oli see, et tuleb reisikirjeldus mingist riigist, aga rännak oli pigem sügaviku (süvisi) vaimsetele radadele minev. Ootus oli tavapäraseks reisikirjelduseks, aga see pakkus hoopis filosoofilist sissevaadet erinevatesse maailmatajudesse,“ ütles üks joogataja.

On huvitav, et Tammsaare pole kordagi käinud Indias ega teinud joogat, kuid on ometi nii täpselt tabanud jooga sügavama olemuse. Tavapärase kolmapäeva õhtuti Aravete Mesimummi lasteaias toimivas joogatunnis me sellest ei räägi. Joogatajad on tunni kohta öelnud, et me arendame seal nii vaimset kui ka füüsilist tasakaa-

lu – teeme argipäevale teadliku pausi ja anname endale just kui väikese taaskäivituse. Kirjanuslikus joogas oli võimalus vaadata veidi otsa sellele, kust tuleb jooga, samal ajal omi mõtteid mõeldes.

„Kas ei tuleks ennem nõnda arutada: läänekultuur on õppinud vallutama välisilma, idakultuur inimese siseilma, täiuslik kultuur peaks vallutama samal ajal välis- kui siseilma. See annaks inimesele sisemise rahulduse ja välise eluläheduse, elumugavuse.“ – A. H. Tammsaare

Teine joogataja mõtiskles järgmiselt: „Minu jaoks oli kirjanduslik joogatund esmakordne kogemus. Treening koos A. H. Tammsaare mõtetega oli vaimule arendav ja huvitav

ning kehale pingutust andev ja mõnusalt virgutav. Kristi oli valinud Tammsaare artiklitest katkendeid, mis haakusid harjutuste olemusega üllatavalt täpselt. Ta tuletas meelde, et sisemise kultuuri ja igapäevase „mina“ areng on töö, mis vajab teadlikkust, järjepidevust ja kannatlikkust.“

„Ja mida enam inglase ajab Indias tarkuse jälgi, seda sagedamini korratatakse talle Sokratese sõnu: „Tunne iseennast, lasku iseendasse, süvene iseendasse. Oled sa jõudnud põhjani mõista, kes ja mis sa oled, siis taipad ja valitsed ka oma ümbrust.“ – A. H. Tammsaare

Joogataja jätkas: „Hämmastav oli tajuda, et ligi sada aastat tagasi kirja pandud mõtted on

tänapäevaseks aktuaalsed. Eriti siis, kui jooga aitab hetkeks välja astuda tormamisest ja „peab“-tunnetest – sellest samast ruttamisest, mida Tammsaare on tabanud otse ja valusalt: „Iga päev istutakse teatud tunnid koos, et süveneda iseendasse, sest enese täielik tundmine lepib su looduse ja ühiskonnaga.“

Eriti meeldejäädav oli selles joogatunnis kobra asend. Pingutades ja kuulates fraasi „Missugune peab küll armastus olema, et kobragi seda tunneb?“, tekkis korraga kaks tasandit – keha töö ja vaimu ärksus. See oli mõtlemapanev ja inspireeriv: sain taas kinnitust, harjutuse iva ei seisne ainult lihastes, vaid ka selles, millise mõtte ta sinus liikuma paneb.“

Kolm kohtumist raamatukogudes

KRISTI KIRSS

Eesti kirjanduse pidunädalal toimus Järva vallaraamatukogus kolm kohtumist kirjanikega. 26. jaanuaril kohtuti Albu raamatukogus tekstilooja ja kirjaniiku Lauri Räpiga, 27. jaanuaril Imaveres kirjaniku ja stsenaaristi Gert Kiileriga ning 29. jaanuaril Koerus tele- ja filmirežissööri ning kirjaniku Elo Selirannaga. Kõik kolm kirjanikku on olnud Tammsaare kirjanduspreemia nominendid.

Kohtumine Lauri Räpiga

Lauri Räpi lemmikkohad kirjutamiseks on kohvikud. Neis ta saab teha vaatlusi ja noppida loominguks ideid. Ka lumesadu ja kõrvallauas naeratav neiu võib inspireerida luuletuse loomisel. Kuigi kriitikute lemmik Räpp pole, on ta armastatud oma lugejate poolt ning austatud muusikute seas. Muusikud on talle öelnud, et Räpp loob hästi viisistatavaid sõnu.

„Minu jaoks on inspiratsioon liikumine. Kultuur ja kehakultuur on täiesti tihedalt omavahel seotud. Selleks,

et loominguga tegeleda, peab olema liikuv. Ma käin jalutama, jooksmas, rattaga sõitmas, ujumas,“ ütles Räpp. Kord käis Räpp jooksmas ning kohtas teel eakat naisterahvast, kes palus meest endale koduaeda appi. Üksiku inimesena polnud tal kedagi, kellel paluda lippu üles panna. Räpp aitas lipu üles sätida ning koju jõudes pani kirja järgmised read:

Mu kolmevärviline süda rinnus mööda aega, ta jahib sinilindu ja ootab valget laeva. Mu kolmevärviline süda, kus tuba musta laega, ta usk ja lootus, armastus seob kokku maa ja taeva.

Räpi sõnul pole see eakas nais-terahvas ammu enam üksik. See tekst on rännanud edasi ja sellest on tehtud ka laul, mis kandideerib 2028. aasta laulupeole.

Räpp on palju kirjutanud ka rasketest asjadest ning soovib seda ka teisele. Kirjutamine on teraapia ning selleks ei pea olema kirjanik. „Valge paber on kõige parem kuulaja. Sa saad kõik need mõtted välja öelda, mis sinus on,“ ütles Räpp. Mõ-

tete välja kirjutamise kaudu saab inimene endas toimuvat paremini analüüsida. Ta on kirjutanud ka enda venna enesetapust ning ütleb raskete teemade kohta: „Sa kirjutad valu iluks.“

Kohtumine Gert Kiileriga

Gert Kiiler jutustas kõigepealt stsenaaristi tööst, kesknud ETV-s linastunud sarjadele „Pehmed ja karvased“ ning „ENSV“. „Gert Kiiler osales sarja „ENSV“ stsenaariumi kirjutamisel, mis meie ajateljel kulmineerub augustiputšiga. Ta kirjeldas, kuidas eelmainitud sarjade kaudu on käsitletud lähiajalugu huumori ja ühiskonnakriitika võtmes. Päevakülaline avas ka telgitaguseid: ideede sünni, ajastutruude detailide kogumist nii sõnas kui ka pildis ning ajalooliste sündmuste põimimist väljamoeldud tegelaste eludega. „See oli põnev kuulamine. Jutulõime jälgijad oskavad nüüd rohkem märgata ja tähele panna,“ rääkis Imavere raamatukoguhoidja Meeli Nurka.

Praegu keskendub Kiiler oma raamatusarja 4. osa kirjutamisele. Need raamatud viivad

lugeja 1960. aastate Viljandisse, kus valitseb kapitalism ja džäsihelide saatel voolab ohtralt šampanjat. „Kes veel lugenud ei ole, siis teadmiseks, et Viljandit kujutab autor väikese Las Vegasena, kus elu käib kasiinodes. Raamatuid läbib kriminaalne süžee, valitseb ajastutruu miljö ja eradetektiiv Paul uurib inimlikke vastuolusid,“ ütles Nurka.

Kohtumine Elo Selirannaga

Kohtumine Elo Selirannaga pani Koeru raamatukogu naerust rõkkama. Selliseid põnevaid ja lustlikke lugusid oskab ilmselt rääkida just Selirand. Kõigepealt juhtis Selirand tähelepanu enda kriimustatud kätele ning rääkis loo enda kassist.

Kass oli saanud käpad tindiseks ning need tuli puhtaks pesta. Kass end aga niisama kätte ei andnud ning tegi kogu elamise tindiseks. „Loom ei saanud kannatada, minu käed aga küll,“ ütles Selirand. Lasteraamatuid ta kirjutanud pole, kuigi ka sinna oleks ainet. Küll aga on ta kirjutanud täiskasvanutele ning oma lugudes põiminud ka päriselu juhtumisi.

31. jaanuaril toimus Albu rahvamajas kirjanduslik oaas. Usinad töömesilased panustasid kogu jõu sellesse, et spordisaalist luua hubane oaas. Toimused vestlused kirjanikega, sai vaadata Piibe teatri etendust „Mina, Si-kenberg“, kuulata energiast pakatavat indie- ja alternatiivroki bändi Kes, soetada raamatuid ning kinnitada keha kohvikus.

Päeva alguses kõnelesid Leelo Tungal ja Laur Lomper (Tõnu Oja). Vestlust juhtis Martha-Beryl Grauberg. Kui Tungal oli ajakirja Hea Laps toimetaja, korraldati võistlus, kuhu lapsed esitasid luuletusi Eestimaast ning Tunglal jäid sealt mõned asjad silma. Lastele meeldib see, et meil on neli aastaaega, ning leidus lapsi, kes tunnevad end turvaliselt. „Äkki sünnib uus Tammsaare,“ avaldas Tungal lootust ning viitas sellele, et juba esivanematel oli soov, et lapsed viiksid elu edasi.

Eesti kirjanduse pidunädal tõi Järva
valla haridusasutustesse mitmeid
põnevaid kohtumisi kirjanikega,
ettelugemist ja palju muudki.
Anname toimumust väikese ülevaate.

Põhja-Järva kooli Aravete õppekohas möödus eesti kirjanduse pidunädal eriti lõbusas ja loovas võtmes. 7.–9. klasside õpilased sukeldusid raamatu-kokku, et leida eesti kirjanike teostest tsitaate ja lauseid ning tõlkida need noorte slängi („Kuused lihtsalt *swag*ivad oma latvadeaga, aga ei näita teed ega anna ühtegi *lifehack*i“). „28.

jaanuaril toimus 5. –9. klassidele kirjanduse teatejooks, kuhu õpetajad olid valmistanud eesti kirjandusega seotud ülesandeid: näiteks sai teha raamatukaane luulet, sõnarägistikust ja anagrammidest pidi otsima eesti kirjanikke ja kirjandusteoseid, lahendama Tammisaare ristisõna. Nädala jooksul tutvustasid algklassid eesti kirjanike elukäiku

ja loomingut. Nädala lõpetas juba traditsiooniks saanud kirjandustegelaste karneval,“ ütles kooli abiõpetaja ja noorsootöijuht Aire Pitk. Reede hommikut alustati aga eesti kirjanduse vaatamisega: 1.–3. klass nautis „Naksitralle“, 4.–6. klass „Kevadet“ ning 7.–9. klass „Kõrboja peremeest“. Algklassid lõpetasid nädala Kahootiga.

Imavere kooli lasteaias Marumõmmid tähistasid eesti kirjanduse pidunädalat laste lemmikraamatu kanglaste ja nende lugude kaudu. „Toimus kanglaste pidu, kus lapsed said oma valitud kanglast esitleda ning olla ise kanglane.

Pisikeste kaisumõmmide nädal möödus Tipi ja Täpi lugude saatel. Laste suureks raamatuseõbraks oli triibuline Sipsik, lisaks loeti eesti kirjandusest erinevate lindude lugusid,“ rääkis lasteaia õppealajuhataja Grete Vaher.

Nii suured kui ka väiksed kohtusid kirjaniku ja illustraatori Kristi Kangelaskiga. Tutvuti kirjaniku teostega, kuulati jutte ning joonistati rõõmu. „Südamlik ja armas kohtumine, mis pakus lastele palju huvitavat,“ ütles Vaher.

27. jaanuaril külastas Koeru lasteaeda Päikeseratas jutuvest- ja Piret Päär. „Päikese öed ja vennad olid kukekesed ja kana- kesed. Kuked ja kanad, nemad elasid enne taevas. Inimestel selliseid asju nagu pannkook või tort polnud. Sellepärast, et ei olnud kanasid. Siin maa peal ei olnud kedagi, kelle käest mu- na saada,“ jutustas Päär. Ta rää- kis lugusid sõprusest, valeta-

misest, teretamisest, taevatäh-
tedest ja lindudest. Jutuvestja
avaldas täiskasvanud kuulajale
saladuse, kuidas teha maitsva-
maid toite: toidu valmistamise
juurde tuleb rääkida lugusid.
Hea idee ka lastevanematele.
Koeru lasteaias toimusid ka
vahvad ettelugemised. Külas
käisid näiteks raamatukogu-
hoidja Ülle Trääl ja lapsevanem
Triin Tippi.

Järva-Jaani lasteaias Jaanilill rühmades räägiti kirjanduse nädalal eesti lastekirjandusest, kirjanikest ja uuriti erinevaid teoseid. „Eesti lastekirjandus on kui kullavaramu ja meie olime kullakaevajad. Toimusid ettelugemised, kus külla tulid lastevanemad, kes lastele lugusid lugesid. Vaadati üheskoos multafilmi Leiu-tajateküla Lotttest. Kaks rühma külastasid raamatukogu. Vahva

oli muinasjutu kuulamine, mida esitas jutuvestja Piret Päär, “ ütles lasteaja direktor Sirjeli Tombak. Tema sõnul olid kõik tegevused lapsi mitmel moel arendavad, sest iga lapse jaoks oli midagi rõõmustavat, loovust ja kujutlusvõimet laiendavat, tähelepanu ning kuulamisoskust ja keskendumist toetavat. Kindlasti arenes laste sõnavara ja emotsionaalne intelligentsus.

Koigi kooli lasteaias käis 28. jaanuaril külas illustraator, kunstnik ja kirjanik Kristi Kangilaski. „Just tema raamatud olid kirjanduse pidunädalal sattunud meie raamatulaekasse. Nüüd oli harukordne võimalus koos autoriga arutleda nende sisu üle. Avastada, kuidas tekst ja pildid omavahel seotud on. Lapsed said edastada raamatukunstnikule ka omi mõtteid, millised pildid neile meeldivad. Koos joonistati sellest, mis lastele rõõmu valmistab,“ ütles Koigi kooli lasteaija õppejuht Eevi Tüüna.

„Kirjanik kirjutab loo ja illust-
raator näeb seda oma peas,“ selgi-
tas Kristi oma ametit ja luges laste-
le ette oma kõige viimase raamatu
„Laud“, mis räägib ühest poisist,

kes saab vihaseks. Kristi tunnistas, et talle meeldis juba lapsena väga joonistada. Lõpetuseks said kõik koos tädi Kristiga joonistada suurele paberile, kuhu mahtusid kahvli moodi lilled, üks auto ja üks lehm, pilv ja muidugi päike.

27. jaanuaril kõlasid Põhja-Järva kooli Albu õppekohas katkendid A. H. Tammsaare teostest, mida õpilased esitasid ettelugemisena. „Kooli vilistlased Grete Roos ja Romy Tammleht jagasid oma isiklike kogemusi võistlusest ning rääkisid Tammsaare loomingu sügavamast mõtestamisest. Sündmuse lõpetuseks said õpilased enda teadmised proovile panna A. H.

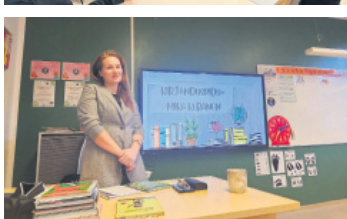
Tammsaare teemalises kahootis. Neljapäeval, 29. jaanuaril osalesid 9. klassi õpilased kirjanduslikul konverentsil „Tõde ja õigus“ 100“ Koeru kultuurimajas. 30. jaanuaril toimus Albu koolis üleriigiline võistlusemäng „Hansel ja Grete Tammsaareni“, mis leidis aset juba 23. korda ning tõi kokku noori kirjandushuvilisi üle kogu Eesti,“ ütles Albu õppekoha noorsootöötaja Kaia Maasik.

Mitmekülgne nädal Järva-Jaani koolis

26.-30. jaanuarini tähistati Järva-Jaani koolis eesti kirjan-duse pidunädalat. 1. – 4. klasside õpilased said nädala jooksul tutvuda tuntud eesti kirjanike loo-minguga – iga päev esitles üks klass ühte autorit. „Esmaspäeval avastati Contra loomingut, teisipäeval Leelo Tungla teoseid, kolmapäeval pakkus palju rõõmu Andrus Kivirähki humoorikas maailm ning neljapäeval tutvuti laste seas armastatud kirjaniku Mika Keräneniga. Kirjanduse pidunädal lõppes reedel toreda viktoriiniga, kus õpilased said oma teadmisi proovile panna,“ rääkis Järva-Jaani kooli õppejuht Maris Piiraja. Nädal pakkus palju lugemisrõõmu, uusi teadmisi ja ühist tegutsemist ning aitas äratada huvi eesti kirjanduse vastu.

5.-9. klasside õpilastele korraldas eesti keele ja kirjanduse õpetaja Vanessa Kassmann toreda kirjandusliku põnevusmängu “Kadunud raamat”. „Õpilased said kehastuda detektiivideks ning otsida kooli pealt üles erinevaid olulisi raamatuid. Kord “Kalevipoega”, kord Tammsaare teoseid või hoopis muinasjuttude raamatuid. Ülesannete raskusastmed jagunesid klassiti erinevalt, kuid kõik said näidata enda kiirust ning teadmisi kirjanike ja nende loomingu kohta,“ ütles Piiraja.

Esmaspäeval, 26.01 oli eesti kirjanduse pidunädala raames Järva-Jaani kooli 4.–6. klassi õpilastele oma töödest ja tegemistest jutustamas kirjanik ja tõlkija

Anti Saar. Saar tunnistas, et on kirjanik tänu oma lastele. Kolme lapse isa on kirjutanud pea 20 lasteraamatut ning saanud inspiratsiooni just oma lastest. Ka on teda kõnetanud enda lapsepõlve seiklused. Kirjanik luges loo, kus peategelane oli kutsutud

mängutuppa sünnipäeva pidama ning oli sellest väga elevil. Saar mainis, et Tartus on väga popp korraldada sünnipäevapidusid mängutubades ning uuris, kuidas on lood Järva-Jaanis. Lapsed teadsid öelda, et Järva-Jaanile lähim mängutuba asub Peetris.

Väiksemadki lapsed teavad, kes on meie kodukoha kuulus kirjanik

Jah, just nii see on. Järvapesa lasteaias Albu õppekoha Nae-rupallid teavad kindlasti selle kirjaniku nime, kes kirjutas Vargamäe nii kuulsaks, et meie kodukohta tunnevad ja teavad paljud.

Kui me eelmisel nädalal kirjaniku sünnipäeva paiku hakkasime Anton Hansen Tammsaarest rääkima ja teda ning loomingut lastele tutvustama, siis mõnele lapsele tundus nimi väga raske. Aga me kordasime mõned korrad ja nii ta selgemaks saigi! Lugesin lastele „Poissi ja liblikat“. Lapsed kuulasid suure huviga ja said loo mõttest hästi aru. Rühmas oli üleval ka pisike liblikanäitus, mille peale mõned lapsed ütlesid, et liblikad on ju nii ilusad, et kuidas sa siis ei jookse ega püüa.

Teeme koostööd Albu raa-

matukogus tädi Kajaga, kes alati, kui toimetame kirjanduslike teemadega, kutsub meid raamatukokku. Sel korral tegime lausa nii, et saime kokku nii lasteaias kui ka raamatukogus. Raamatukogutädi õpetaja Kaja (nagu lapsed ütlevad) jutustas kirjaniku lapsepõlvest ja tutvustas jutukest

„Meie rebane.“ Oli armas ja tore kuulamine vaatamine.

Ja kes teab, ehk on keegi meie lastest samuti tulevikus nii tegus kirjanik, et saab maailmakuulsaks. Lapsed arvasid, et keegi ikka saab. Nii et jääme ootama.

Õpetaja Marge Mikson

Koolinoored lugesid peast Tammsaaret

KRISTI KIRSS

31. jaanuaril toimus Albu mõisas juba 23. üleriigiline Anton Hansen Tammsaare loomingu lugemise võistlus „Hansenist Tammsaareni“. Koolinoortele mõeldud võistluse eesmärk on julgustada noori lugema ja analüüsima Tammsaare loomingut ning anda võimalus harjutada esinemisoskust. Võistlusel esitati peast maksimaalselt viie minuti pikkune katkend või lühipala vabalt valitud Tammsaare teosest eesti keeles.

Žürii kiitis head ettevalmistust ning oli üllatunud, kui häid leide suudeti Tammsaare loomingust välja tuua. Noorema vanuserühma žürii esimees Aune Suve-Kütt andis soovitusel: „Olge ise kind-

lamad, uskuge sellesse, mida te räägite. See on pool kogu sellest esitusest, et sa ise usud, mida sa räägid.“ Suve-Kütt on žüriitööd teinud üle kümne aasta ning ka tema jaoks leidis tekste, mida ta nooremas vanuserühmas varem kuulnud pole. „Väga mõnusad leiud,“ kiitis ta juhendajaid.

Keskmise vanuserühma žürii esimees Ivi Lepik tõi välja soovitusel suhelda publikuga. „Teil olid nii head tekstid, nii sobivad, aga ärge unustage ikkagi, kellele te räägite. Paar korda oli nii, et oleks tahtnud öelda, et suhtle minuga, ma tahan sind kuulata.“ Vanema vanuserühma žürii esimees Märten Matsu oli võistlusemisel esimest korda. „Pean ütleva, et ma olen kade, teil on kõik olemas, te teate, mida te

teete. Ma võib-olla julgustaksin teid selles osas, et usaldage ennast,“ ütles Matsu. Albu eakate ühenduse eripreemiad jagas välja Õile Kalme. „Mul tulevad külmavärinad sellest, kui hästi te loete,“ ütles Kalme.

Võistluse peakorraldaja Enda Trubok meenutas sündmuse algusaegsid. Kunagi meenutati Tammsaaret vaid kirjaniku või tema loomingu juubelite aastatel. Võistlusemisega oli soov Tammsaaret esile tuua tihemini. „Tänu teile, kes te olete siin juba väga palju aastaid järjest käinud, aga ka kõigile mitmele tuhandele õpilasele, kes on Tammsaaret kõik need aastad peast lugenud, tänu sellele elab Tammsaare kõikide meie hinges edasi põlvest põlve,“ ütles Trubok.

23. Hansenist Tammsaareni võistluse tulemused

Peapreemia – Gregor Kirpu (juhendaja Sirje Sell), Tapa valla gümnaasium

Noorem vanuserühm, žürii tööd juhtis Aune Suve-Kütt

I koht – Aleksander Medri (juhendaja Rita Ilves), Kuressaare Hariduse kool

II koht – Rosanna Säälik (Silja Russak), Tartu Mart Reiniku kool

III koht – Janeli Viira (Aili Teedla), Rakvere Vabaduse kool

Albu kooli eripreemia – Sofia Lebedko (Silja Russak), Tartu Mart Reiniku kool

Eripreemia – Adessa Assin (Merit Puna), Paide Hammerbecki põhikool

Eripreemia – Nora-Liisa Piigert (Janne Palu), Vodja kool

Albu eakate ühenduse eripreemia – Kaisa Tähiste (Kerli Rhede), Laupa põhikool

Keskmine vanuserühm, žürii tööd juhtis Ivi Lepik

I koht – Gregor Kirpu (Sirje Sell), Tapa valla gümnaasium

II koht – Kristjan Lokotar (Silja Russak), Tartu Mart Reiniku kool

III koht – Raneli Hulko (Terje Truska), Väätsa põhikool

Albu kooli eripreemia – Kudrun Lisandra Rassel (Elle-Riin Ulfsak), Haabneeme kool

Eripreemia – Emili Teesalu (Anneli Talviste), Türi põhikool

Eripreemia – Kristen Norden (Anne Tammaru), Kehra gümnaasium

Albu eakate ühenduse eripreemia – Kärt Medri (Rita Ilves), Kuressaare Hariduse kool

Vanem vanuserühm, žürii tööd juhtis Märten Matsu

I koht – Eilis Senka (Aili Teedla), Rakvere riigigümnaasium

II koht – Marliin Tadr (Tiia Kessel), Noarootsi gümnaasium

III koht – Kristjan Soidla (Kristina Ruder), Nõo reaalgümnaasium

Eripreemia – Sofie Pärt (Kristina Ruder), Nõo reaalgümnaasium

Eripreemia – Laura-Lisett Lugu (Küllli Täht), Viimsi gümnaasium

Eripreemia – Kadri Toomsalu (Küllli Täht), Viimsi gümnaasium

Albu eakate ühenduse eripreemia – Marta Kont (Aili Teedla), Rakvere riigigümnaasium

Laste kokanduskool toob Esna vanasse vallamajja lapsi ka kaugemalt

MTÜ Karessen on sügisest alates korraldanud Kareda külas Esna vanas vallamajas laste kokanduskooli, mis on osutunud oodatud ja hinnatud ettevõtmiseks nii kohalike kui ka kaugemalt tulnud perede seas.

Laste kokanduskool on toimunud neljal korral ning igal kohtumisel on keskendunud eri roogade valmistamisele. Sügisel tehti vrappe erinevate täidistega, seejärel käsitööburgereid. Adventiajal valmistati piparkoogitainast ja küpsetati piparkooke, mis löid majja jõulumeeolu. Ühel viimastest kohtumistest valmisid frikadellisupp ja mannaht – klassikalised kodused toidud, mille valmistamist õpiti samm-sammult.

Osalejate arv on olnud teadlikult piiratud, et iga laps saaks piisavalt tähelepanu ja personaalset juhendamist. Kokanduskoolis on osalenud eri

vanuses lapsed ning korraldajate sõnul on kõik olnud väga tegusad ja asjalikud. Väiksem grupp võimaldab rahulikku ja toetavat keskkonda, kus iga laps saab ise proovida ja aktiivselt kaasa lüüa.

Huvitav on see, et laste kokanduskool on toonud osalejaid ka väljastpoolt Järvamaad – lapsi on olnud nii Tallinnast kui ka Pärnust. Viimasel korral sõitsid siin kandis suvilat omava pere lapsed spetsiaalselt Tallinnast Karedale kokanduskooli ning suundusid pärast seda kohe tagasi. See näitab selgelt, kui oluline ja vajalik on taoliste ürituste korraldamine ka väiksemates kogukondades.

Laste kokanduskooli juhendab Aile Krass, kelle kogemused ja rahulik juhendamisviis loovad lastele kindlustunde köögis tegutsemiseks. Oluliseks taustajõuks on Liisi Sakkool, kes

hoolitseb selle eest, et saal oleks soe, lisaks on ta abiks laste juhendamisel.

Korraldajatel on eriti hea meel, et laste kokanduskool sai hoo sisse pärast Esna vana vallamaja köögi renoveerimist, mis võimaldab nüüd kokandustegevusi läbi viia turvalistes ja nüüdisaegsetes tingimustes.

Laste kokanduskoolid jätkuvad ka edaspidi – järgmine ja ühtlasi viimane kohtumine enne suure saali remonti toimub veebruaris. Edaspidi vaadatakse, kuidas võimalused ja olukord kujunevad.

MTÜ Karesseni eesmärk on pakkuda lastele praktilisi oskusi, rõõmu koos tegutsemisest ning kujundada positiivne ja teadlik suhe toiduga. Kokanduskoolid on elavdanud Esna vana vallamaja ja MTÜ Karesseni tegevust ning toonud kogukonda kokku lapsi ja peresid ka kaugemalt.

5. märtsil 2026 kell 19 Aravete kultuurimajas

Naised Köögis

Kontserdi piletid hinnaga 17,75€ / 21,95€ müügil Aravete kultuurimajas ja sviby.com

JÄRVA VALLA KULTUURIKESKUS

Tunnustati maakonna noorsootöö valdkonna tegijaid

26. jaanuaril toimus Paide muusika- ja teatrimajas Järvamaa noorsootöö valdkonna tunnustusüritus „Aasta tähed 2024/2025“. Sündmuse eesmärk on väärtustada ettevõtlikke noorsootöö valdkonna tegijaid, algatusi ja organisatioone ning tuua esile nende panus Järvamaa arengusse. Kandidaate sai esitada seitsmes kategoorias: aasta tegija huvihariduses ja huvitegevuses, aasta osaluskogu, aasta tegu või sündmus, parim noorsootöötaja, noortevaldkonna sõber, noortesõbralikum noorteasutus, aasta aktiivne noor.

Järva vallast oli neli nominenti ja üks laureaat

- Aasta teo või sündmuse

nominent oli Erasmus+ noorteosalusprojekti „Kus on tahe, seal on võimalus“ tuumikgrupp.

- Parima noorsootöötaja nominendid olid kolme Järvamaa omavalitsuse noorte heaolu spetsialistid Birgit Jürjens, Ingrid Hiis ja Madli Matvejev (Järva valla noorte heaolu spetsialist).
- Parima noorsootöötaja laureaadi tiitli sai Annika Mürk (Koeru keskkooli ringijuht ja Koeru noorte kotkaste rühmapealik).
- Noortesõbralikuma noorteasutuse nomi-

nent oli Järva valla noorsootöökeskus.

- Aasta aktiivse noore nominent oli Liise Laas (Koeru keskkool, Järva valla noortevolikogu liige).

Kandidaate võisid esitada noored, lapsevanemad, õpetajad, noorsootöötajad, samuti asutused ja organisatsioonid. Võitjad valis komisjon, kuhu kuulusid igast Järvamaa omavalitsusest üks noor ja üks noorsootöötaja ning SA Järvamaa esindajad. Esimese kahe kategooria võitjad said lisaks tunnustusele ka rahalise preemia, mille on välja pannud SA Järvamaa. Sündmust kaasrastas Euroopa Liit.

Kirjanduskonverentsiga tähistati suurteose sajandat juubeliaastat

KRISTI KIRSS

29. jaanuaril tähistati Koeru kultuurimajas A. H. Tammsaare suurteose „Tõde ja õigus“ sajandat juubeliaastat konverentsiga. Kokku tulid kirjandusteadlased ja mõtlejad, kes avasid teose tähendust ja mõju. Konverentsi otseülekandele sai kaasa elada A. H. Tammsaare muuseumi Vargamäel Youtube'i kanali kaudu. Salvestus on järelvaadatav.

Päev algas konverentsi avamise ja tervitussõnadega, millele järgnes emeriitprofessor Rein Veidemanni ettekanne „A. H. Tammsaare „Tõde ja õigus“ kui eesti rahvuse piibel“. Veidemann käsitles teost kui rahvuslikku tüviteksti, võrreldes seda piibliga.

Kirjandusteadlane Maarja Vaino kõneles teemal „Lugemine võtab sada aastat“, kus rääkis nii lugemisest üldiselt kui ka „Tõest ja õigusest“. Vaino sõnul aktiveeruvad lugejal tegelasele kaasa elades ajus täpselt samad piirkonnad kui siis, kui inimene mõtleb iseendale. „Aju seisukohalt ei ole vahet, kas sa kujutad seda ette, mis toimub, või see juhtub sinuga päriselt. Aju võtabki seda täpselt nii, nagu see juhtuks sinu endaga. Sellepärast me nutame, kui me loeme. Ja sellepärast tulevad meil õudusfilmi vaadates külmavärinad. Me tunneme, nagu see kõik juhtuks meie endiga,“ ütles Vaino.

A. H. Tammsaare muuseumi Vargamäel kuraator Siiri Kvell kõneles aga protopaikadest „Tões ja õiguses“, avades teose ruumilise ja kultuurilise maastiku tähendusi. Lapsepõlves

oli Anton Hansen tähelepanelik vaatleja, talle jäid meelde ümbritsevad olud, kodukandi lähemad ja kaugemad nurgad, naabertalud ja ümbritsev loodus. Kirjaniku enda arengulugu ja lapsepõlvemaa sai tema loomingus oluliseks materjalliks, millest ta kujundas meile kõigile tuntud romaani „Tõde ja õigus“.

Luuletaja Maarja-Liis Mölder käsitles vaimse tervise teemasid läbi „Tõe ja õiguse“ prisma. Möldrit on romaani karakterid kõnetanud keskkoolist

saati. Seda peamiselt isikliku äratundmise tõttu. Erilist sidet tunneb ta jalutu Tiinaga, kelle ellusuhtumine on Möldrit toetanud nii mõnelgi raskel hetkel.

Liikumispuudega Mölder tõi paralleelse „Tõest ja õigusest“ ning enda elust. „Aga enne saan ma terveks, sest nende jalgedega ei taha mind keegi, ütleb ema. Mehed ei taha, kui naisel pole jalgu all. Ja ära sa arva, et ma ei tea, mis tähendab mehele. Tean väga hästi. Ma polegi nii rumal, kui ema ja Molli arvasid. Mehel on see, kui mees teenib raha ja naine teeb kodus süüa, sest kust siis mees süüa saab, kui naine ei tee. Eks ole?“ Nii kõneles väike Tiina Indrekule „Tõe ja õiguse“ II osas.

Mölder esitas enda kirjutatud teksti pealkirjaga „Kenale koolivennale“. „Üks koolivend

arvas, et paitab minu arvelt veidi oma ego ja karjus mulle üle kooli koridori: „mine perse, kuradi väärakas invalii!“ Ma pole küll veel kusagile läinud, kallis koolivend, aga hea uudis on see, et erivajadusega inimese saatjale kehtib soodustus.“

Konverentsi juhtis näitleja ja lavastaja Jan Teevet, kes võttis sündmuse kokku: „Üks, mida Andres tingimata oskab ja mida ei saa küsimuse alla seada, on unistamine. Ja see, mida ta oskab, on väga rasketes oludes kujutleda paremat võimalikku tulevikku. Ja tänases päevas eriti – see on oskus, mida õppida „Tõest ja õigusest“, see on see, mida õppida Vargamäelt, mida õppida Tammsaarelt, mida õppida Andreselt.“ Teevet soovitas koolinoortel Tammsaaret lugeda mitte kooli, vaid elu jaoks.

Kirjanduspidu tõi Imaverre avatud seminari

26. jaanuaril, eesti kirjanduse pidunädala esimesel päeval toimus Imavere rahvamajas avatud seminar „Jaan Jung 190 – esimene eestlasest muinsuste uurija“. Ettekandjad olid arheoloogid Ants Kraut, Mati Mandel ja Ain Mäesalu. Seminari juhtis Ründo Mülts, kelle sõnul on Jaan Jung (1835–1900) oluline nii meie koduloole, ajaloole kui ka arheoloogiale.

Arheoloog Ants Kraut teadis öelda, et Jungi viimane kodu Soo-otsa asub Imaverest vaid kuue kilomeetri kaugusel ja valmis Jungi viimasel eluaastal 1900. Jung oli sõna otseses mõt-

tes maa sool, pärit koolmeistri perest. Olud olid kehvad. Jungil oli siht silme ees teha ära vallakoolmeistri eksamid. Kolmeks talveks kihelkonnakooli pääses ta õppima alles pärast leeri ja lõpetas kooli, kui oli juba 18–19-aastane. Koolmeistrina leidis ta tööd Abjas, kus möödusid järgmised 40 eluaastat.

Mati Mandli ettekanne kandis pealkirja „Läänemaa muistised, mida Jaan Jung veel ei tundnud“. Ain Mäesalu rääkis väga värvikalt Jaan Jungi tõlgitud ja välja antud Henriku Liivimaa kroonikast ja vanemat ajalugu käsitlevast ilukirjandusest

19. sajandi lõpust 1940. aastani. Järva valla kultuurikeskuse piirkondlik kultuurijuht Önnela Lees tõi vaatajate ette folgiklubi Imäveere kava, millega nad lä-

hevad 7. veebruaril pärimuspeo Baltica eelpeole Mustveesse. Imäveere laulis, rääkis jutte ja mängis mängu, mis leitud Piliistvere kihelkonnast.

Sünnipäevalapsed

65
KALLO ABNER
DMITRI RANNAVEER
AIVAR TOMBERG
IVO AELTERMANN
VALERI PIPPARINEN
AGO LUNTS
NIINA TARASSOVA
SILVA TEDER
ANNELI PETERSON
MONIKA OTTO
LJUDMILA
BELOUSSOVA
TIINA SOMMER
TIINA TAMMERIIK

70
RAIVO KANDEL
JAAN BALDER
MEEME ILUSK
VIKTOR RAAPER
HEINO HAVIKO
TÕNU AAS
MAILI OJASAAR
EVA HUMMAL
HELMMA LINA
EHA ILLI
ÜLLE MÜLTS
HELVE SAAR

75
ENN SAKKIS
VALDOR SEERA
AARI PENT

76
RALF GRIŠTŠENKO
ILMO GENTS
EERO JUHANI
SINISALO
MIKKO JUHANI
ORKOLA
GUSTAV UULAND
ENDEL UDU
VALENTINA LAID
ANASTASIA TOKARUK
KAI KIVI

77
ENE OTS
MAIMU PLINKER
VAIKE SING
EVI ANTON

78
RIHO KARU
VELLO NIINSALU
VÄINO PUOLOKAINEN
JEKATERINA
FEDOSSEJEVA
TERESA BUYANKINA
AILI VEILBERG-AAN
EHA-MALL KAUR

79
VILMA VELTBACH
VIIVE VALK
SIRJE KUIK
ELDI TÄÄKRE

80
KUNO AGAN
MATI KASK
UNO BANK
LJUDMILLA KIRSIMÄE

81
MILVI RASMANN

82
TIIT LEMENDIK
ANNA VOLKOVA
JUTA LIIVAK
AINO INTAL
HELI LEPIK
MILVI-ELLEN
SEKSTELO

83
AIME BANK
EEVI KALLAKMAA
MARE NURMSALU
LAINA MAGUS
AIME PÕLDMA
MAIE GORLOV

84
ELMAR LEHT

85
MALLE ILVES

86
EEVI LINKE
VAIKE MIHKELSAAR
LUULE VAHESAAR

87
VILME-JOHANNA AAN
ELVI KUKK

89
GUIDO KRAAV

90
ELSA KING
HELGE STAMM

91
LEIDA KAMP

92
VILLEM KELGO
EVALD RAMAT
YUSTYNA MILINEVYCH

94
ASTA MÄEORG

95
LAINA LINDERMAN

96
ILSE KUIK
ADA PUHMASTE

97
LEMBI RIKKINEN
ELFRIEDE FELS

KUHU MINNA

9. veebruar kell 10.30 ja 12 Järva-Jaani kultuurimajas rahvuskooper Estonia haridusprojekt lastele „Punamütsike ja seitse põialpoissi“. Pilet 8 eurot

10. veebruar kell 17.30 Koeru kultuurimajas meistrite kool: Joel Ostrati suupistekoolitus. Osalustasu 55 eurot

13. veebruar kell 18.30 Imavere rahvamajas mälumängu-turniiri „Ajuragin“ hooaja V voor. Küsimused koostab aja-kirjanik ja pedagoog Villu Päär

13. veebruar kell 19 Aravete kultuurimajas seltskonnatantsuõhtu

15. veebruar kell 17 Imavere rahvamajas kino. Eesti mängufilm „Meie Erika“

17. veebruar kell 18 Koeru kultuurimajas kino. Eesti mängufilm „Meie Erika“

17. veebruar kell 18–21 Aravete kultuurimajas suure lille meisterdamise töötuba. Osalustasu 40 eurot

Veebruaris Eesti vabariigi 108. aastapäeva tähistamine Järva vallas (vaata lähemalt lk 3 plakatilt)

27. veebruar kell 18 Järva-Jaani kultuurimajas kino. Eesti mängufilm „Meie Erika“

KUHU MINNA SPORT / LIIKUMINE

7. veebruar Valgehobusemäe suusa- ja puhkekeskuses

24. Albu suusasõit Jaak Mae karikatele

7. veebruar Valgehobusemäe suusa- ja puhkekeskuses Eesti noortesarja freestyle ja lumelauakross, III etapp

8. veebruar kell 10 algusega Jalgselalt XIX Admiral Johan Pitka mälestuseks pühendatud rahvamatk

17. veebruar Aravete spordihoones Jäagri villa võrkpalliturniiri VI etapp

19. veebruar kell 16 Aravete terviserajal Järva valla suusatamise seeriavõistluse III etapp

20. veebruar kell 18.30 Koeru kultuurimajas Järva valla karika soojendus (loositud paarid, darts)

21. veebruar kell 11 Järva valla XVII karikas

24. veebruar kell 16 Järva-Jaani terviserajal Järva valla suusatamise seeriavõistluse IV etapp (madisepäeva suusasõit)

NÄITUSED

Alates 8. jaanuarist Imavere rahvamajas Helle Tamme maalinäitus „Müstiline maailm“

Alates 20. detsembrist 2025 Koeru kultuurimajas Piret Veski maalinäitus „Une ja ilma piiril...“

28. jaanuar – 28. märts A. H. Tammsaare muuseumis Vargamäel vaimse tervise näitus „Poodu majas nööri. Üles Vargamäele“. Kunstnik Kelli Gedvil, kirjanik Maarja-Liis Mölder

7. jaanuar – 27. veebruar Imavere raamatukogus Signe Saarpuu heegeldatud mänguasjade näitus

12. jaanuar – 13. veebruar Imavere raamatukogus Ineta Tulimäe akrüülmaalide näitusmüük

19. jaanuar – 6. veebruar Albu raamatukogus väljapanek Tammsaare kirjanduspreemia nominentide teostest

19. jaanuar – 6. veebruar Ahula raamatukogus näitus Tammsaare ja „Tõde ja õigus“ 100 teemal

Karge talveilm matkalisi ei heidutanud

KRISTI KIRSS

31. jaanuaril toimus 46. korda Tammsaare rahvamatk, mis vaatamata kargele talveilmale meelitas kohale 250 matkajat. Teekond oli tuttav – Järva-Madise A. H. Tammsaare monumendi juurest seati sammud kõigepealt Järva-Madise kiriku juurde ning sealt suunduti läbi raba A. H. Tammsaare muuseumisse Vargamäel. Seejärel liiguti mööda teed tagasi Järva-Madisele. Kokku matkati kümme kilomeetrit.

Viimasel paaril aastal on saanud traditsiooniks Hundu võimlemine – sel aastal tehti seda „Leopoldi võimlemise laulu“ saatel. Järva vallavolikogu esimees Jüri Ellram rõõmustas, et vaatamata kargele ilmale oli kohaletulnuid nii palju. „Kui kaasmatkajast möödute, vaadake talle julgelt otsa, et ega pakane ole liiga teinud. Aidake, olge tähelepanelikud,“ soovitas Ellram.

Ellram uuris, kas on kedagi, kes on osalenud päris esimesel Tammsaare rahvamatkal. Peale Hundu ei leidunud aga kedagi. Küll aga oli neid, kes on üle kolmekümne aasta matkal osalenud, samuti leidsid neid, kes löid kaasa esimest korda.

Üle kolmekümne aasta on matka kaasa teinud Helve Matkamäe, kes elab Aravete kandis. Matkamäe meenutas, kuidas Tammsaare rahvamatk tuli koos Kõrvemaa mängudega. „Tammsaare matk oli esimene etapp ja siis tulid kõik muud võistlused järele. Kes ikka Tammsaare matkal ära käis, see sai head punktid kirja,“ ütles Matkamäe ning viitas, et asutustel käis omavahel võistlus – kelle töökollektiivist oli rohkem osalejaid. Jagati medaleid, ka noorimatele osalejatele. Läbi aastate on noorimateks matkajateks

beebid, kes läbivad raja kas vankris või kelgul.

Matkamäe sõnul on suures plaanis matka sisu samaks jäänud. Ikka matkatakse Järva-Madisele Vargamäele kas üle raba või mööda maanteed. Küll aga on muutunud kellaaeg ja matka tegevused on varieerunud. Ka on olnud aastaid, kus rada on läbitud suuskadel.

Matkajad kiitsid võrratut rabamaastikku ning jäid teekonnaga rahule. Kõige suuremaks väljakutseks osutus viimane mõnikümme meetrit, kus läbi lume rammiti end üles märke Vargamäele. See aga

matkaliste tuju ei rikkunud. Rõõm püsis.

„Väga ilus oli. Ma ei mäleta, et Vibujärv oleks jäänud. Täna saime üle järve otsa lõigata,“ ütles Matkamäe. Ta osaleb ka teistel rahvamatkadel, kui ikka kuulutus on välja pandud, siis sinna tuleb minna, kuid Tammsaare on eriti eriline. „Tammsaare asi on alati oma,“ lisas ta.

Vargamäe muuseumis ootasid osalejaid tee ja pirukas ning RMK tegevuspunkt. Matka lõppedes toimus Järva-Madise Wallamajas taluturg, osalejatele pakuti sooja toitu ning loositi välja auhindu.

8.02.2026

XIX LEGENDAARSE VABADUSSÕJA
KANGELASE, KONTRADMIRAL JOHAN PITKA
MÄLESTUSELE PÜHENDATUD

RAHVAMATK

MATK ALGAB JA LÕPEB JALGSEMAL, JOHAN PITKA
TUBAMUUSEUMI JUURES. MATKA PIKKUS UMBES 15 KM

9.45 – 10.00 KOGUNEMINE
PITKA TUBAMUUSEUMI JUURES

10.00 SÕNAVÕTUD

10.15 MATKA ALGUS

11.30 MÄLESTUSKORVI ASETAMINE
JÄRVA-JAANI VABADUSSÕJA
MÄLESTUSSAMBA JALAMILE

MATK ON KÕIGILE TASUTA.

MATKA KORRALDAD:
Kaitsejõud Järva maakond,
Naiskodukaitse Järva ringkond,
Noorte Kodukaitse Järva maakond,
Kodutõrjete Järva ringkond
ja Järva Vallavalitsus.

Matkarajal pakume kosutavat kuuma jooki,
matka lõpus sooja suppi. Võta kaasa oma toidunõud.
Varem matkal osalenud hoidku ligi eelnevatelt admiralimatkadelt saadud matkakaart, sest kõik templiga
varustatud kaardid osalevad Admiralimõõga looisel. Kõik esmaosalejad saavad omale uue matkakaardi.
Nende vahel, kes on osalenud matkal kolm või enam korda, loositakse välja sepiatunud Admiralimõõk.

Sportlikud papsid saavad lastelt indu juurde

ARNIKA TEGELMANN

30. jaanuaril anti Metsajõe puhkemajas kätte tunnustused Järva-maa parimatele sportlastele. Laureaditiitleid ja nominatsioone said ka Järva valla sportlased ning sportlikumad pered.

Eesti Kultuurkapitali Järvamaa ekspertgrupi aastapremia pälvis Järva valla spordikeskuse sporditöötaja Kalvi Arusaar, kes on nii aktiivne harrastussportlane (jooksmine, sõudmine, vabamaadlus) kui ka suureks toeks maadlusklubile Järvamaa Matimehed nii võistluste kui ka treeningute korraldamisel. Lisaks korraldab Kalvi igal aastal Järva vallas mitmeid spordisündmusi, sealhulgas Ants Nurmekivi jooksu, Väinjärve jooksu, Järva valla seeriavõistlust suusatamises ning Järva valla lahtiseid meistrivõistlusi sõudeergomeetril.

Kalvi panustab oluliselt ka Järva valla sporditaristu korrahoidu ja hooldusesse nii suvel kui ka talvel, tagades kohalikele elanikele võimaluse tegeleda värskes õhus oma hobidega. Samuti tegutseb ta aktiivselt Koeru spordiklubis juhatuse liikmena.

Kalvi meenutas, et Järva valla sporditöötaja sai temast 2018. aasta kevadel. Talle see töö meeldib, õigemini meeldib talle teha seda, millest teistel inimestel võiks kasu olla: ta hoiab korras terviseradu, korraldab võistlusi.

Lisaks päevatööle teeb ta ka ise trenni: sõltuvalt aastaajast kas jookseb või sõuab ergomeetril. „Maadlustrenni teen kaasa terve hooaja – see on raudnael,“ ütles ta. Maadleb ta ajast, mil pojad hakkasid üle kümne aasta tagasi maadlustrennis käima. „Viisin nad trenni. Algul käisin samal ajal jõusaalis, aga jõusaal on mõnevõrra igav. Vaatasin, et

SK Vargamäe ja Ahti Uppin

trennis maadleb ka minu kaaluga poisse. Ma polnud kunagi varem maadelnud, mõtlesin, et proovin. Proovisin ja tundus nii äge, et maadlen siiani.“

Pojad Kennet ja Timor on nüüd juba suured mehed, Timor õpib Tartus kehakultuuri, teeb maadlustrenni edasi ja ka võistleb, Kennet vahetas maadluse vabavõitluse (poksi ja maadluse segu) vastu.

Järvamaa parim meesseeenior on Ilmar Udam (suusatamine, suusaorienteerumine, laskesuusatamine), tema poeg Mehis nomineeriti Järvamaa parima meessportlase tiitlile.

„Sinna mu aeg ja raha siis läkski,“ ütles Ilmar naerusest, kui oma laureaditiitlit kuulis.

„Suusavõistlustel käin jõudumööda. Kuna poisid, Mehis ja Maanus teevad laskesuusatamist, võtsin minagi püssi kätte – esimest korda 47-aastaselt! Poisid läksid Tõnu Pääsukesega laagrisse, läksin

kaasa vaatama, et äkki on abi vaja. Nii ma seal nädal aega seisin ja lõpuks mõtlesin, et mis ma siin seisan – andke mulle ka püss.“

Murdmaasuusatajad, kes laskesuusatamisele üle lähevad, saavad lamades märkidele päris hästi pihta, püsti tiirudes on aga asi täiesti lootusetu. „Harjutama peab palju. Nüüd olen võistlustel isegi mõned tiirud nulliga lasknud, päris lootusetu enam ei tundu.“

Suvel oli Ilmaril pikk treeningpaus, aga nüüd üritab ta ka maratone kaasa teha. Viru maratonil oli ta 40., läinud nädalavahetusel Neerutis tuli üldarvestuses 25. kohale.

Mehis tunnustusüritusele tulla ei saanud, sest on Norras Euroopa meistrivõistlustel. Ta võistleb esimest aastat meeste vanuseklassis. Olümpiale paraku ei pääsenud, jäi varumeheks. „Mehis oli sügisel katsevõistluste ajal veidi tõbine ja ei saanud

Kalvi Arusaar

maailmakarikale. Tänu sellele ei saanud ka olümpiale, sest tal polnud tulemusi ette näidata,“ selgitas isa Ilmar. „Mulle tundub, et tal on tahet jätkata. Mehis ja Maanus kumbki ei õpi, vaid on pühendunud spordile. Maanus oli sel aastal järelkasvukoondises, maist novembrini oli tamp peal ja õppimiseks aega ei jää.“

Mehis treenis isa sõnul kolm aastat ühe eratiimi juures, oli maist novembrini Norras, talvel käis ringi mööda võistlusi. Nüüd plaanib Mehis isa teada liituda Eesti koondisega. „Kuna kõik võistlussarjad lähevad olümpia ajaks pausile, saab ta selleks ajaks tulla koju. Kodu juures (Valgehobusemäel) on ka rajad sees. Ta väga ootab, et saaks meie Kõrvemaa pikka ringi sõita,“ rääkis Ilmar ja tunnistas, et treeningutel jaksab ta poegadelega koos sõita küll, aga mitte kaua, kuid võistlustel ei näe enam nende tagatulesidki.

Ilmar Udam

Järva vallast nomineeritud sportlased

Järvamaa parima meessportlase tiitlile olid nomineeritud Mehis Udam (laskesuusatamine) ja Leho Pent (tõstmine).

Parima naisssportlase tiitlile olid nomineeritud taliolümpiaks valmistuvad kaksikõed Kaidy ja Keidy Kaasiku.

Noormeestest olid nomineeritud Kerto Kaasiku ja Kennet Keenberg (ratata- ja suusaorienteerumine) ning Kait Viks (tõstmine).

Neidudest olid nomineeritud Inger Iris Prants ja Carolin Jalast (tõstmine) ning Aureelia Kasar (plokkvibu).

Järvamaa parim meesseeenior sportlane on Ilmar Udam (suusatamine, suusaorienteerumine, laskesuusatamine).

Järvamaa 2025 sportlike ja aktiivsete perede hulka jõudsid perekond Pilv ja perekond Raud (mõlemad Aravetelt).

Eesti Kultuurkapitali Järvamaa ekspertgrupi aastapremia pälvis Kalvi Arusaar.

Järvamaa parim spordiklubi 2025 on SK Vargamäe.

Leiame üles Järva valla parimad sportlased ja võistkonnad 2025

Järva valla parimate sportlaste konkursi eesmärk on avaldada tunnustust 2025. aasta võistlustel kõrgeid kohti saavutanud ja häid sportlikke tulemusi näidanud Järva valla sportlastele, spordiharrastajatele ja võistkondadele.

1. Järva vallas valitakse aasta parimaid sportlasi ja võistkondi 2025. aasta võistlustulemuste põhjal seitsmes

kategoorias: naine, mees, neiu (2007. aastal ja hiljem sündinud), noormees (2007. aastal ja hiljem sündinud), seniornaine (35+), seniormees (40+) ja võistkond.

2. Järva valla aasta parimate sportlaste ja võistkondade väljaselgitamisel arvestatakse kõikide Järva vallas üles kasvanud, ela-

vate, töötavate, õppivate ja Järva valla spordiklubisid esindavate sportlaste ja võistkondade saavutatud kohti ja tulemusi kõikidel spordialadel: OM, MM, Euroopa MV, Eesti MV, Järvamaa MV, muud rahvusvahelised ja ülevabariigilised võistlused.

3. Järva valla parimate sportlaste valimise konkursile

võivad kandidaate esitada spordiklubid, kollektiivid, üksikisikud jne.

4. Iga kandideeriija kohta esitatakse kuni kolm parimat tulemust ühel või mitmel spordialal alates kõrgemast tulemusest. Tulemuse juurde lisada võimalusel antud võistlustel osalejate arv.
5. Järva valla spordikeskuse

poolt moodustatud komisjoni koosolekul valitakse igas konkursi kategoorias välja kuni kolm nominenti ja nende seast laureaat.

6. Järva valla parimate sportlaste konkursi laureate ja nominente autasustatakse tänukirjaga ja meenega.

Palun esitage kandidaadid 2025. aasta Järva valla parimate sportlaste ja võistkondade vali-

miseks hiljemalt 8. veebruariks 2026 e-posti aadressile jarva.spordikeskus@jarvavallasport.ee. Kandidaatide esitamiseks tuleb täita ankeet (leitav www.jarvavallasport.ee lehelt).

Järva valla parimate sportlaste ja võistkondade tunnustamine toimub 20. veebruaril kell 19 Päinurme rahvamajas Eesti vabariigi 108. aastapäeva kontsertaktusel.

KANALISATSIOON.EE

KÕIK VAJALIK KANALISATSIOONI LAHENDUSTE
EHITAMISEKS E-POEST VÕI OTSE LAOST!

2026. AASTA HAJAASUSTUSE PROGRAMM

- ✓ **KOGEMUS LOEB!** MEIE TIIMIL ON AASTATEPIKKUNE KOGEMUS.
- ✓ **PERSONAALNE TEENINDUS.** LEIAME JUST TEIE KODU VAJADUSTELE SOBIVAIMA LAHENDUSE.
- ✓ **SÄÄSTATE AEGA JA RAHA!** MEIE PROFESSIONAALNE LÄHENEMINE TAGAB TEIE PROJEKTI SUJUVA TEOSTUSE.
- ✓ **TÖÖ TEOSTAME ALGUSEST LÕPUNI.** KIIRE NING KVALITEETNE PAIGALDUS KOGENENUD MEESKONNAGA.

**KOOSTÖÖ EI LÕPE PAIGALDAMISEGA - TAGAME KA
USALDUSVÄÄRSE JÄRELTEENINDUSE**

INFO@KANALISATSIOON.EE
+372 5049754

SILMADE KONTROLL JA PRILLIDE MÜÜK

09. märts alates 10.00
JÄRVA-JAANI PÄEVAKESKUSES
(Ines Kurvits)
Etterregistreerimine (kell 9-16)
telefonil **5349 4346**

- kuivasilmatest
- silmarõhu mõõtmine
- optilised päikeseprillid

Kontroll 25€, prilliostjale TASUTA

FEKAALIVEDU VÄLIKÄIMLATE RENT

tel. +372 452 2002
e-mail: agri@speq.ee
www.fekaaliabi.ee

Akende, uste ja muude
puidutoodete valmistamine
tellimuse peale.

Võtame tööle tislari.

Tel 5565 8919 • amblapuit@gmail.com
Pikk tn 6, Ambla

FEKAALIVEDU JÄRVAMAAL

Voolik kuni 50 m

Tellimine:
527 6087, Valeri
Hunting Grupp OÜ

UUED VALLAKODANIKUD

ELLI SEEMANN
EMMA SEEMANN
JANETTE GOLDBERG
NELLY PALTSEER
SOFIA RIIPUS

Viru Arborist OÜ

PAKUME ARBORISTI TEENUSEID

- Ohtlike puude raie
- Seisukorra hindamine
- Puuhooldustööd
- Hekkide hooldus
- Võrade sidumine
- Puiduhakkuri teenus,
Ø 20cm

Kutsetunnistused
141998, 141999

Reigo: 5800 1880
Gustav: 5919 2441
viruarborist@gmail.com

Reakuulutused

Kogun kinniseid suitsupakke,
suitsuplokke ja tuletikkude suve-
niirkomplekte.
Võin osta ka terve kollektiooni.
53 941 491

Müüa kuivi küttepuid (30, 40, 50 cm). Tel: 5219496

OSTAN

IGASUGUSEID VANU FOTOSID
JA KOOLILÕPU MÄRKE

TÜRI FOTOGRAAF
RENÉ VIJAT

Tel 525 8325
renewiljat@gmail.com

Järva Valla Leht

Väljaandja Järva Vallavalitsus
Järva-Jaani, Pikk 56, info 5346 7235
Tiraaž 4000
Toimetaja Kristi Kirss,
kristi.kirss@jarvavald.ee
Trükk AS Printall
Toimetuse ootab kaastöid iga kuu
viimase täisnädala esmaspäevaks.

ELMU LEPISTE
TÕNIS SALUM
KALJO MÜLPERK
RAIVO RENTER
LYA LUTS
EVI SEPP
PIIA MÄE
SAIMA TEOR
LINDA LUNTS
KRISTIINA GAIDALENKO

PUURKAEVUMEISTRID

Puurkaevude ja -aukude projekteerimine, puurimine ning likvideerimine. Vee- ja kanalisatsioonitorustike, septicute ja süvaveepumpade paigaldus.

Lisainfo tel 50 21 279
www.puurkaevumeistrid.ee

KOGEMUSTEGA PARTNER SINU AUTOLE!

- REMONT JA REHVITÖÖD
- 3D SILLASTEND
- DIAGNOSTIKA / ELEKTRITÖÖD
- KLIIMASEADMETE HOOLDUS
- KLAASITÖÖD / ESITULEDE TAASTAMINE

ROOSNA-ALLIKU, Pärnu mnt 7
Tel: 389 5557, 525 2166
autolammutus@stik.ee

PAIDE, Pärnu 57a
Tel: 3846083, 5340 5910
paide@stik.ee

AVATUD E-R 8-17

www.stik.ee

stikautoremont

VÄIKE-MAARJA PUIT MÜÜB

Asume: Väike-Maarja, Jaama 7a

JAANUARIKUU PAKKUMISI
vaata kodulehelt: www.vmpuit.ee

Puitbrikett Kask
Puitbrikett TERMO
Premium 6mm Graanul 990 kg
StoraEnso 6mm 975 kg / 1050 kg

Transpordi võimalus **KIIRE TARNE!**

Kohapeal drive-in süsteem ja paki/kotikaupa müük

Info ja tellimine: tel. 520 6369

Soodne saematerjal! Saematerjal ja hõõvelmaterjal!
Küsi hinnapakumist numbrilt 515 0268

PUISTEMEEES.EE

50 16 689

PUISTEVILLA PAIGALDUS

